

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 13 juni 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Jordbruk – Den gemensamma jordbrukspolitiken – Stödsystem – Direktstöd för jordbrukare – Förordning (EU) nr 1307/2013 – Artikel 4.1 b och c – Begreppet jordbruksföretag – Drivs av en jordbrukare – Begreppet jordbruksverksamhet – Artikel 33.1 – Begreppet ’jordbruksareal som förfogas över av jordbrukaren vid ett datum som fastställs av medlemsstaten’ för aktivering av stödrätter – Säsongsmissig upplåtelse mot ersättning av odlingslotter som jordbrukaren äger till användare som underhåller dessa odlingslotter och tar hand om skörden från dem”

I mål C-731/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesverwaltungsgericht (Federala förvaltningsdomstolen, Österrike) genom beslut av den 25 november 2022, som inkom till domstolen samma dag, i målet

IJ und PO GesbR,

IJ

mot

Agrarmarkt Austria,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden N. Piçarra (referent) samt domarna N. Jääskinen och M. Gavalec,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Agrarmarkt Austria, genom M. Borotschnik, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

- Österrikes regering, genom A. Posch, J. Schmoll och A. Kögl, samtliga i egenskap av ombud,
- Spaniens regering, genom A. Pérez-Zurita Gutiérrez, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom A.C. Becker och A. Sauka, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4.1 b och c samt artikel 33.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009 (EUT L 347, 2013, s. 608, och rättelse i EUT L 130, 2016, s. 23).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, klagandena IJ und PO GesbR, som var ett civilrättsligt bolag fram till år 2020 och, sedan år 2021, endast IJ, i egenskap av fysisk person (nedan tillsammans kallade IJ), och, å andra sidan, Agrarmarkt Austria (nedan kallat AMA). AMA är en juridisk person bildad enligt österrikisk rätt som agerar i egenskap av utbetalande organ och förvaltare av stöd till jordbrukare. Målet rör tre beslut genom vilka AMA vägrade att bevilja IJ direktstöd för åren 2019–2021.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning (EG) nr 1782/2003

- 3 Rådets förordning (EG) nr 1782/2003 av den 29 september 2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare och om ändring av förordningarna (EEG) 2019/93, (EG) nr 1452/2001, (EG) nr 1453/2001, (EG) nr 1454/2001, (EG) nr 1868/94, (EG) nr 1251/1999, (EG) nr 1254/1999, (EG) nr 1673/2000, (EEG) nr 2358/71 och (EG) nr 2529/2001 (EUT L 270, 2003, s. 1) har upphävts genom rådets förordning (EG) nr 73/2009 av den 19 januari 2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005, (EG) nr 247/2006 och (EG)

nr 378/2007 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1782/2003 (EUT L 30, 2009, s. 16). I artikel 44 i denna förordning, med rubriken ”Användning av stödrättigheter”, föreskrevs följande i punkterna 2 och 3:

”2. Med ’stödberrättigande hektar’ skall avses alla jordbruksarealer inom jordbruksföretaget som upptas av åkermark och permanent betesmark, utom arealer beväxta med permanenta grödor, som är skogbeväxta eller används för annat än jordbruksverksamhet.

3. Jordbrukaren ska uppge vilka skiften som motsvarar de bidragsberättigande hektar som åtföljer varje stödrättighet. Utom vid force majeure eller exceptionella omständigheter skall jordbrukaren kunna förfoga över dessa skiften under en period av minst tio månader med början vid ett datum som skall fastställas av medlemsstaten men inte tidigare än den 1 september under kalenderåret före det år då ansökan om deltagande i systemet med samlat gårdsstöd lämnas in.”

Förordning nr 1307/2013

- 4 I skäl 10 i förordning nr 1307/2013, som upphävdes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (EUT L 435, 2021, s. 1), men som är tillämplig i tiden (*ratione temporis*) i det nationella målet, angavs följande:

”Erfarenheterna av tillämpningen av de olika stödordningarna för jordbrukare visar att stödet i ett antal fall beviljats fysiska eller juridiska personer vilkas yrkesmässiga verksamhet inte alls eller endast marginellt utgjordes av jordbruksverksamhet. För att se till att stödet riktas bättre bör medlemsstaterna avstå från att bevilja direktstöd till vissa fysiska och juridiska personer om inte dessa personer kan visa att deras jordbruksverksamhet inte är marginell. Medlemsstaterna bör dessutom ha möjlighet att inte bevilja direktstöd till andra fysiska eller juridiska personer vars jordbruksverksamhet är marginell. Medlemsstaterna bör emellertid tillåtas att bevilja direktstöd till mindre deltidsjordbruk, eftersom de jordbrukarna direkt bidrar till landsbygdsområdenas livskraft. ...”

- 5 I artikel 1 i förordningen, med rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrevs följande:

”I denna förordning fastställs följande:

- a) Gemensamma regler om stöd som beviljas direkt till jordbrukare inom ramen för de stödordningar som förtecknas i bilaga I (nedan kallat direktstöd).

...”

- 6 I artikel 4 i förordningen, med rubriken ”Definitioner och därmed hörande bestämmelser”, föreskrevs följande:

”1. I denna förordning gäller följande definitioner:

...

b) jordbruksföretag: samtliga enheter som används för jordbruksverksamhet och drivs av en jordbrukare och som är belägna i en och samma medlemsstat,

c) jordbruksverksamhet:

- i) att producera, föda upp eller odla jordbruksprodukter, inbegripet skörd, mjölkning, djuruppfödning och djurhållning för animalieproduktion, eller
- ii) att hålla en jordbruksareal i ett skick som gör den lämplig för bete eller odling utan några särskilda förberedande åtgärder utöver sedvanliga jordbruksmetoder och jordbruksmaskiner, på grundval av kriterier som ska fastställas av medlemsstaterna på grundval av en ram som fastställts av [Europeiska] kommissionen, eller
- iii) att på jordbruksarealer som naturligt hålls i ett skick som lämpar sig för bete eller odling bedriva en minimiverksamhet som definieras av medlemsstaterna,

...

e) jordbruksareal: den totala areal som upptas av åkermark, permanent gräsmark och permanent betesmark eller permanenta grödor,

...

2. Medlemsstaterna skall

...

b) när det är tillämpligt i en medlemsstat, fastställa den minimiverksamhet som ska bedrivas på jordbruksarealer som naturligt hålls i ett skick som lämpar sig för bete eller odling, i enlighet med punkt 1 c iii,

...”

7 I artikel 9 i samma förordning, med rubriken ”Aktiva jordbrukare”, föreskrevs följande i punkt 1:

”Direktstöd ska inte beviljas fysiska eller juridiska personer, eller grupper av fysiska eller juridiska personer, vars jordbruksarealer huvudsakligen utgörs av arealer som naturligt hålls i ett skick som lämpar sig för bete eller odling och som inte bedriver den minimiverksamhet som definieras av medlemsstaterna i enlighet med artikel 4.2 b på dessa arealer.”

8 Artikel 32 i förordning nr 1307/2013, med rubriken ”Aktivering av stödrätter”, hade följande lydelse:

”1. Stöd inom ramen för ordningen för grundstöd ska, genom deklaration i enlighet med artikel 33.1, beviljas jordbrukare när en stödrättighet per stödberättigande hektar har aktiverats i den medlemsstat där den har tilldelats. Aktiverade stödrätter ska berättiga till årlig utbetalning av de belopp som fastställs där ...

2. I denna avdelning avses med stödberättigande hektar:

a) all jordbruksareal i jordbruksföretaget, inbegripet arealer som inte hölls i enlighet med god jordbrukshävd den 30 juni 2003 i medlemsstater som anslöt sig till unionen den 1 maj 2004 och som då valde att tillämpa systemet för enhetlig arealersättning, som används för jordbruksverksamhet eller, om arealen även används för annan verksamhet än jordbruksverksamhet, som huvudsakligen används för jordbruksverksamhet ...

...”

9 I artikel 33 i denna förordning, med rubriken ”Anmälan av stödberättigande hektar”, föreskrevs följande i punkt 1:

”För den aktivering av stödrätter som föreskrivs i artikel 32.1 ska jordbrukaren deklarerat de skiften som motsvarar de stödberättigande hektar som åtföljer varje stöd rättighet. Utom vid force majeure eller exceptionella omständigheter ska de skiften som deklarerats förfogas över av jordbrukaren vid ett datum som fastställs av medlemsstaten ...”

Österrikisk rätt

10 I 20 § i Verordnung des Bundesministers für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft mit horizontalen Regeln für den Bereich der Gemeinsamen Agrarpolitik (Horizontale GAP-Verordnung) (förordning från den federala ministern med ansvar för jord- och skogsbruk och miljö samt vattenförvaltning med övergripande bestämmelser inom den gemensamma jordbrukspolitiken (övergripande förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken), BGBl. II, 100/2015), med rubriken ”Arealer som används för annan verksamhet än jordbruksverksamhet”, föreskrivs följande i punkt 3:

”I alla händelser ingår inte stensatta eller bebyggda arealer, grustäcker, stenbrott, parker, rekreationsanläggningar, julgransodlingar, permanenta vändzoner och lagringsytor, häckar, skogsdungar och murar, under förutsättning att de inte omfattas av 18 § led 1 eller 2, bland de stödberättigande arealerna, i den mening som avses i 17 § punkt 1.”

11 I 23 § i den övergripande förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken, med rubriken ”Särskilda bestämmelser för vissa användningar”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Det relevanta datumet, då jordbrukaren måste förfoga över de stödberättigande arealerna, för aktivering av stödrätter i enlighet med artikel 33.1 i [förordning nr 1307/2013], ska vara den 9 juni det berörda ansökningsåret. ...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 IJ ingav varje år, från år 2019 till år 2021, en ansökan om direktstöd för mark som denne äger, avseende en areal på 1,0840 hektar åkermark som uteslutande används för odling av frilandsgronsaker och som är uppdelad i odlingslotter av olika storlek (nedan kallad den aktuella arealen). IJ ansvarar för att markberedning, odlingsplanering och sådd av grönsakerna. I början av säsongen upplåter IJ dessa odlingslotter till användare som ansvarar för underhåll och skörd och IJ odlar också själv grönsaker på en av dessa odlingslotter för att göra det möjligt för nya användare att få kännedom om tillämpliga normer.

- 13 Så snart som odlingslotterna upplåtits till användarna, mot betalning av ett "säsongsbidrag" till IJ, åtar sig dessa, enligt ett nyttjandeavtal som ingåtts med IJ, att sköta lotterna i enlighet med riktlinjerna för ekologiskt jordbruk och att regelbundet avlägsna ogräs under hela odlings säsongen. Det framgår av beslutet om hänskjutande att är dessa användare är "ansvariga" för den aktuella arealen per den 9 juni varje ansökningsår, som är den relevanta tidpunkten för tillämpning av artikel 33.1 i förordning nr 1307/2013, vilken fastställs i 23 § punkt 1 i den övergripande förordningen om den gemensamma jordbrukspolitik.
- 14 Under den period då nämnda användare "ansvarar" för odlingslotterna tar IJ hand om bevattningen av dessa i enlighet med sina egna kriterier. IJ förbehåller sig dessutom möjligheten att på användarnas bekostnad avlägsna ogräs från dessa odlingslotter, om användarna inte själva gör det. Vid långvarig frånvaro är dessa användare skyldiga att hitta en ersättare som ska underhålla respektive odlingslott och genomföra skörden, för vilken IJ inte lämnar någon skördegaranti "på grund av icke förutsägbara naturförhållanden".
- 15 Efter en kontroll på plats, som genomfördes den 13 juli 2021, klassificerade AMA, med stöd av 20 § punkt 3 i den övergripande förordningen om den gemensamma jordbrukspolitik, den aktuella arealen som en "rekreationsanläggning" som inte kunde berättiga till direktstöd, med motiveringen att användarna underhåller lotterna och skördar grönsaker från dem på sin fritid, utan att försöka uppnå en systematisk produktion för att försörja befolkningen, vilket är den typ av jordbruksverksamhet som huvudsakligen omfattas av den gemensamma jordbrukspolitik.
- 16 Genom beslut av den 10 januari 2022 avtog AMA, för det första, ansökan om direktstöd för den aktuella arealen för ansökningsåren 2019–2021. AMA krävde, för det andra, återbetalning av de betalningar som redan hade betalats ut. AMA ålade, för det tredje, IJ sanktioner med motiveringen att denna areal, från och med den dag då de odlingslotter som den bestod av upplåts till användarna, inte längre var tillgänglig för IJ, i den mening som avses i artikel 33.1 i förordning nr 1307/2013. AMA anser, med stöd av bland annat domen av den 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606), att IJ per den 9 juni varje ansökningsår inte längre är tillräckligt självständig för att kunna bedriva jordbruksverksamhet på nämnda areal. Eftersom användarna av odlingslotterna "behåller skörden", arbetar de inte i IJ:s namn, för IJ:s räkning och på IJ:s risk, vilket strider mot kraven i denna rättspraxis.
- 17 IJ överklagade AMA:s beslut av den 10 januari 2022 till Bundesverwaltungsgericht (Federala förvaltningsdomstolen, Österrike), som är den hänskjutande domstolen, och gjorde gällande att de aktuella odlingslotterna "förfogas över av" IJ, i den mening som avses i artikel 33.1 i förordning nr 1307/2013, mellan den tidpunkt då de upplåts till användarna och den tidpunkt då användarna skördar grönsakerna, eftersom det är IJ som bland annat ansvarar för markberedningen och bevattningen av odlingslotterna samt tillhandahåller allt utsäde och samtliga plantor. Under dessa omständigheter utgör användarnas skyldighet att under denna period själva underhålla sina respektive odlingslotter endast en del av marknadsföringen av verksamheten. Om underhållet inte iaktas, så kan detta leda till en minskning av skörden eller av skördens kvalitet.
- 18 Enligt den hänskjutande domstolen råder det inget tvivel om att det första villkoret i artikel 4.1 b i förordning nr 1307/2013 för att definiera ett "jordbruksföretag", det vill säga att arealen, som är belägen inom en och samma medlemsstat, ska användas "för jordbruksverksamhet", är uppfyllt, eftersom den aktuella arealen används för odling av jordbruksprodukter (grönsaker). Enligt den hänskjutande domstolen är följaktligen AMA:s kvalificering av denna areal som

”rekreationsanläggning” felaktig, eftersom den grundar sig på en tolkning av 20 § punkt 3 i den övergripande förordningen om den gemensamma jordbrukspolitiken som inte är förenlig med unionsrätten.

- 19 Mot bakgrund av domen av den 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606), hyser den hänskjutande domstolen däremot tvivel om huruvida det andra villkoret i artikel 4.1 b, det vill säga att den aktuella arealen ”drivs av en jordbrukare”, är uppfyllt i förevarande fall, eftersom jordbruksverksamhet på denna areal enligt den domen ska bedrivas ”i jordbrukarens namn och för hans räkning”. Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att EU-domstolen har slagit fast ett sådant villkor har uppställts i ett fall som i hög grad skiljer sig från vad som är fallet i förevarande mål, och i vilket det framför allt var fråga om att förhindra att flera jordbrukare hävdar att de berörda odlingslotterna ingår i deras respektive jordbruksföretag. Ett sådant villkor föreligger enligt den hänskjutande domstolen ”inte till fullo i det aktuella fallet”.
- 20 Den hänskjutande domstolen tvivlar dessutom på att villkoret i artikel 33.1 i förordning nr 1307/2013, enligt vilket de odlingslotter som IJ har deklarerat för aktivering av stödrätter måste ”förfogas över av” IJ, är uppfyllt per den 9 juni varje ansökningsår, eftersom användarna vid denna tidpunkt ”ansvarar” för odlingslotterna.
- 21 Den hänskjutande domstolen har påpekat att ingen av EU-domstolens domar på området ”i detalj” kan överföras på förevarande fall. Den hänskjutande domstolen anser emellertid att de rimligaste argumenten talar för att den aktuella arealen ska kvalificeras som ”stödberättigande hektar”, i den mening som avses i artikel 32.2 i förordning nr 1307/2013, som kan ge rätt till det aktuella direktstödet. Enligt den hänskjutande domstolen behåller IJ nämligen förfoganderätten och en tillräcklig självständighet vid utövandet av sin jordbruksverksamhet på den aktuella arealen, eftersom IJ fritt väljer vilka som får använda odlingslotterna på denna areal och under odlingsperioden påverkar skörderesultatet genom att utföra markberedning, bevattna nämnda areal och, i förekommande fall, avlägsna ogräs samt genom att se till att denna areal uppnår förhållanden som är gynnsamma för odling av de angivna jordbruksprodukterna, även om IJ inte skördar dem.
- 22 Mot denna bakgrund beslutade Bundesverwaltungsgericht (Federala förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

”Ska artikel 4.1 b och c i förordning nr 1307/2013, jämförd med artikel 33.1 i samma förordning, tolkas så, att en areal ska anses drivas av en jordbrukare, varvid jordbrukaren ska anses förfoga över denna areal, när arealen visserligen är i jordbrukarens ägo och jordbrukaren även utför det första arbetet med att förbereda marken samt sköter odlingen och den löpande bevattningen av grödorna, men arealen, som är uppdelad i olika stora odlingslotter, från början av säsongen i april/början av maj till slutet av säsongen i oktober, upplåts för underhåll och skörd till olika användare mot en fast avgift, utan att jordbrukaren har någon direkt andel i avkastningen från skörden?”

Tolkningsfrågan

- 23 Den hänskjutande domstolen har ställt sin enda fråga för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i artikel 4.1 b och c i förordning nr 1307/2013, jämförd med artikel 33.1 i samma förordning, ska tolkas så, att de utgör hinder för att en jordbrukare beviljas direktstöd enligt artikel 1 a i denna

förordning för en areal som vederbörande äger, och att de utgör hinder för att denna areal kvalificeras som ett "jordbruksföretag som drivs" och "förfogas över" av jordbrukaren, när, för det första, de odlingslotter som nämnda areal består av upplåts till användare som jordbrukaren har valt, vilka, mot betalning av en fast ersättning, ansvarar för underhållet av odlingslotterna och för skörden, och, för det andra, samma jordbrukare, utan att ha rätt till skörden från dessa odlingslotter, utför det inledande markbearbetningen, planteringen och den löpande bevattningen av odlingslotterna, eller till och med underhållet av dem, i händelse av att användarna brister i sina åtaganden.

- 24 Begreppet jordbruksföretag definieras i artikel 4.1 b i förordning nr 1307/2013 som "samtliga enheter som används för jordbruksverksamhet och drivs av en jordbrukare och som är belägna i en och samma medlemsstat".
- 25 Det framgår av själva ordalydelsen i denna bestämmelse att två kumulativa villkor måste vara uppfyllda för att det ska vara fråga om ett "jordbruksföretag". Det första villkoret är att de berörda arealerna, som är belägna inom en och samma medlemsstat, används för "jordbruksverksamhet", i den mening som avses i artikel 4.1 c. Enligt det andra villkoret ska arealerna "drivas" av jordbrukaren.
- 26 Vad gäller det första villkoret är det utrett att den aktuella arealen, som utgör en "jordbruksareal", i den mening som avses i artikel 4 e i förordning nr 1307/2013, uteslutande används för odling av frilandsgrönsaker. Av detta följer att denna verksamhet omfattas av artikel 4.1 c i) i denna förordning i egenskap av produktion, uppfödning eller odling av jordbruksprodukter, inbegripet genom skörd.
- 27 Såsom kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande krävs det enligt artikel 4.1 c inte att denna verksamhet, för att kvalificeras som "jordbruksverksamhet", uteslutande måste utövas under normal arbetstid, varvid fritidsaktiviteter är uteslutna, eller att jordbrukaren själv måste genomföra skörden eller att skörderesultatet måste tillfalla jordbrukaren. I denna bestämmelse uppställs inte heller något krav på att "jordbruksverksamhet" uteslutande ska syfta till systematisk produktion i syfte att försörja befolkningen. Det räcker i detta hänseende att påpeka att enligt led ii) i nämnda bestämmelse utgör verksamheten "att hålla en jordbruksareal i ett skick som gör den lämplig för bete eller odling utan några särskilda förberedande åtgärder utöver sedvanliga jordbruksmetoder och jordbruksmaskiner, på grundval av kriterier som ska fastställas av medlemsstaterna på grundval av en ram som fastställts av kommissionen" också "jordbruksverksamhet", i den mening som avses i samma bestämmelse.
- 28 Vad gäller det andra villkoret att det måste vara fråga om ett "jordbruksföretag", i den mening som avses i artikel 4.1 b i förordning nr 1307/2013, det vill säga att de arealer som används måste användas "för jordbruksverksamhet och [drivas] av en jordbrukare" har domstolen redan slagit fast att ett sådant villkor inte innebär att jordbrukaren måste ha obegränsad förfoganderätt över den berörda arealen när han eller hon använder den för jordbruksändamål. Det är tillräckligt att jordbrukaren, beträffande den berörda arealen, har tillräcklig självständighet och beslutanderätt för att kunna bedriva sin jordbruksverksamhet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva med beaktande av samtliga omständigheter i målet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punkterna 61 och 62, och dom av den 7 april 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, punkterna 49 och 50).

- 29 Det framgår dessutom av artikel 9.1 i förordning nr 1307/2013, jämförd med skäl 10 i samma förordning, att fysiska eller juridiska personer, eller grupper av fysiska eller juridiska personer, vilkas jordbruksarealer ”huvudsakligen naturligt hålls i ett skick som lämpar sig för bete eller odling”, kan kvalificeras som ”aktiva jordbrukare”, i den mening som avses i den förstnämnda bestämmelsen vid beviljande av sådant direktstöd som avses i artikel 1 a i denna förordning, under förutsättning att dessa personer på dessa arealer bedriver en ”minimiverksamhet”, vilket är ett begrepp som i förekommande fall ska definieras av medlemsstaterna i enlighet med artikel 4.2 b i nämnda förordning, jämförd med artikel 4.1 c iii) i samma förordning.
- 30 I samband med de två villkor som avses i artikel 4.1 b i förordning nr 1307/2013 krävs dessutom, enligt artikel 33.1 i denna förordning, för aktivering av stödrätter enligt artikel 32.1 i förordningen, att, utom vid force majeure eller exceptionella omständigheter, även jordbruksföretagets jordbruksareal, som deklarerats som ”stödberrättigande hektar”, ska ”förfogas över av jordbrukaren vid ett datum som fastställs av medlemsstaten”. Begreppet ”stödberrättigande hektar” definieras i nämnda artikel 32.2 a som all jordbruksareal i jordbruksföretaget som används för jordbruksverksamhet eller, om arealen även används för annan verksamhet än jordbruksverksamhet, som huvudsakligen används för jordbruksverksamhet.
- 31 EU-domstolen har redan tolkat artikel 44.2 och 44.3 i förordning nr 1782/2003 så, att jordbruksverksamhet på en areal ska bedrivas i jordbrukarens namn och för dennes räkning, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera (dom av den 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punkt 69).
- 32 Även om det antas att innehållet i dessa bestämmelser motsvarar innehållet i artikel 32.2 och artikel 33.1 i förordning nr 1307/2013, ska det emellertid påpekas att det villkor som nämns i föregående punkt, vilket inte framgår av ordalydelsen i de två sistnämnda bestämmelserna, fastställdes av domstolen inom ramen för en tvist mellan en tysk motsvarighet till AMA, närmare bestämt Landkreis Bad Dürkheim (jordbruksmyndigheten i distriktet Bad Dürkheim), som hade ingått ett avtal med en jordbrukare enligt vilket denne, mot betalning av en fast ersättning, åtog sig att underhålla och bruka vissa arealer varav en del ägdes av en delstat och den andra delen ägdes av andra fastighetsägare som hade gett tillstånd till betesgång för naturskyddsändamål. Vid beviljandet av stödrättigheter enligt ett system med samlat gårdsstöd hade jordbrukaren deklarerat dessa arealer som en del av sitt jordbruksföretag, och hans ansökan hade avslagits av detta organ, med motiveringen att dessa arealer inte kunde klassas som ”stödberrättigande hektar”, i den mening som avses i artikel 44.2 i förordning nr 1782/2003.
- 33 Domstolen slog till att börja med fast att det i en sådan situation är av avgörande betydelse att tredje man inte bedriver någon jordbruksverksamhet på de omtvistade arealerna under denna period, detta för att förhindra att flera jordbrukare hävdar att de berörda arealerna ingår i deras jordbruksföretag. Därefter tolkade domstolen denna bestämmelse så, att den inte utgör hinder för att den areal som utan ersättning ställs till jordbrukarens förfogande för en viss användning under en begränsad period, i enlighet med målet att skydda naturen, ska anses utgöra en del av ett jordbruksföretag, under förutsättning att jordbrukaren kan använda arealen med en viss självständighet under minst tio månader (dom av den 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punkterna 66 och 71 andra strecksatsen).
- 34 Mot bakgrund av denna rättspraxis finner domstolen att en tillfällig upplåtelse, mot en fast avgift, av en jordbruksareal till olika användare som jordbrukaren fritt har valt, för att de ska utföra vissa uppgifter som omfattas av begreppet ”jordbruksverksamhet”, inte kan utgöra hinder för att bevilja jordbrukaren ”direktstöd”, med tillämpning av artikel 4.1 b och c i förordning nr 1307/2013,

jämförd med artikel 33.1 i samma förordning. Såsom kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande är det nämligen avgörande, för att en jordbruksareal ska kunna hänföras till en jordbrukares jordbruksföretag, dels att jordbrukaren kan garantera att en sådan areal faktiskt används för jordbruksverksamhet, dels att vederbörande kan säkerställa att de materiella kraven avseende utövandet av denna jordbruksverksamhet iakttas.

- 35 En jordbruksareal anses "drivas" och "förfogas över av" en jordbrukare om dessa två villkor är uppfyllda. Den ska även kvalificeras som "stödberättigande hektar" vad avser dessa stöd, även om användare som jordbrukaren har valt "ansvarar" för den vid den tidpunkt som fastställts av den berörda medlemsstaten. Eftersom en sådan jordbrukare åtminstone bedriver en minimijordbruksverksamhet på denna areal, i den mening som avses i artikel 9.1 i denna förordning, jämförd med skäl 10 i samma förordning, ska jordbrukaren anses vara en "aktiv jordbrukare" vid beviljande av sådant direktstöd som avses i artikel 1 a i nämnda förordning.
- 36 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att IJ utför markberedning, planläggning av grödor och sådd innan de olika odlingslotterna på den aktuella arealen upplåts till de utvalda användarna för underhåll och skörd. IJ ansvarar även för bevattningen av dessa odlingslotter. Vidare har dessa användare, enligt ett nyttjandeavtal som ingåtts med IJ, "ansvaret" bland annat för att regelbundet avlägsna ogräs, varvid de är skyldiga att följa riktlinjerna för ekologiskt jordbruk. Det framgår således, med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, att den aktuella arealen uppfyller de kriterier som anges i punkterna 34 och 35 ovan och att IJ är en "aktiv jordbrukare", i den mening som avses i artikel 9 i förordning nr 1307/2013, jämförd med artikel 4.1 b i samma förordning.
- 37 Det ska i detta hänseende tilläggas att det i beslutet om hänskjutande inte anges att det i det nationella målet föreligger någon risk för att andra jordbrukare än IJ ansöker om det aktuella direktstödet. I detta avseende skiljer sig förevarande mål från det mål som avgjordes genom domen av den 14 oktober 2010, Landkreis Bad Dürkheim (C-61/09, EU:C:2010:606). Även om det antas att artikel 32.2 och artikel 33.1 i förordning nr 1307/2013 ska tolkas på samma sätt som domstolen tolkade artikel 44.2 och 44.3 i förordning nr 1782/2003 i ovan nämnda dom, vilket i så fall innebär att förstnämnda bestämmelser, i en sådan situation som den som gav upphov till nämnda dom, medför ett krav att jordbruksverksamhet på de berörda arealerna ska bedrivas i den jordbrukares namn och för dennes räkning som ansöker om direktstöd, så är ett sådant krav inte tillämpligt i förevarande mål (se, analogt, dom av den 17 december 2020, Land Berlin (Stödrättigheter med anknytning till den gemensamma jordbrukspolitiken), C-216/19, EU:C:2020:1046, punkterna 43 och 44).
- 38 Mot bakgrund av ovanstående skäl ska den ställda frågan besvaras enligt följande. Bestämmelserna i artikel 4.1 b och c i förordning nr 1307/2013, jämförd med artikel 33.1 i samma förordning, ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en jordbrukare beviljas direktstöd enligt artikel 1 a i denna förordning för en areal som vederbörande äger, och att de inte utgör hinder för att denna areal kvalificeras som ett "jordbruksföretag som drivs" och "förfogas över" av jordbrukaren, när, för det första, de odlingslotter som nämnda areal består av upplåts till användare som jordbrukaren har valt, vilka, mot betalning av en fast ersättning, ansvarar för underhållet av odlingslotterna och för skörden, och, för det andra, samma jordbrukare, utan att ha rätt till skörden från dessa odlingslotter, utför det inledande markbearbetningen, planteringen och den löpande bevattningen av odlingslotterna, eller till och med underhållet av dem, i händelse av att användarna brister i sina åtaganden.

Rättegångskostnader

- 39 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Bestämmelserna i artikel 4.1 b och c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009, jämförd med artikel 33.1 i samma förordning,

ska tolkas så, att

de inte utgör hinder för att en jordbrukare beviljas direktstöd enligt artikel 1 a i denna förordning för en areal som vederbörande äger, och att de inte utgör hinder för att denna areal kvalificeras som ett "jordbruksföretag som drivs" och "förfogas över" av jordbrukaren, när, för det första, de odlingslotter som nämnda areal består av upplåts till användare som jordbrukaren har valt, vilka, mot betalning av en fast ersättning, ansvarar för underhållet av odlingslotterna och för skörden, och, för det andra, samma jordbrukare, utan att ha rätt till skörden från dessa odlingslotter, utför det inledande markbearbetningen, planteringen och den löpande bevattningen av odlingslotterna, eller till och med underhållet av dem, i händelse av att användarna brister i sina åtaganden.

Underskrifter